

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 60 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubljana, torek 7. marca 1944

Preis - Cena L 0'80

Naredba o zapori vseh živil in krmil

Na osnovi čl. I naredbe Vrhovnega komisarja na operacijskem področju »Jadransko primorje« o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. IX. 1943 in naredbe o pooblastitvi za izdajanje uredb o ureditvi notranjega prometa, razdeljevanja in uporabe vseh vrst blaga z dne 12. III. 1941, Službeni list št. 236/26 iz 1941.,

odrejam:

§ 1. — Vsa živila in krmila v Ljubljanski pokrajini, ki niso pod zaporo in kolikor presegajo z racionaliziranjem odmerjene oz. proizvajalnemu obratom in gospodarstvom dovoljene količine, se morejo z ukrepom pokrajinskega prehranjevalnega zavoda »Prevod« postaviti pod zaporo, s čimer je prepovedano vsako prosto razpolaganje z njimi.

§ 2. — Pokrajinski prehranjevalni zavod »Prevod« je dolžen, da uredi promet z živil in krmil v skladu z veljavnimi predpisi in z navodili nadrejenih oblastev.

§ 3. — Kršitve te naredbe, kakor tudi ukrepov, ki jih na osnovi te naredbe izda Pokrajinski prehranjevalni zavod, kaznujejo upravna oblastva z denarno kaznijo do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev. V težjih primerih se lahko izreče oba kazni.

V vseh primerih se mora blago odvzeti.

§ 4. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v »Službenem listu« šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, dne 2. marca 1944.

Prezident,

div. general: Rupnik, s. r.

Poškodovani bankovci

Ko je davčna uprava Ljubljana-mesto razglasila, da ne sprejema poškodovanih bankovcev ter da se smatrajo za poškodovane tudi bankovci, ki jim manjka najmanjši košček papirja, je nastalo vprašanje, kdo bo zamenjal take bankovce, ki jih je od najnižjih do najvišjih mnogo v prometu. Banca d'Italia je prej v svoji ljubljanski podružnici brez odlašanja in odbitka zamenjavala take bankovce, če so manjkali večji koščki in zato bi bilo treba urediti zadevo tudi zdaj na drug način, ne pa z zavračanjem poškodovanih bankovcev.

Na v časopisju objavljena vprašanja, kam s poškodovanimi bankovci, je predstojništvo davčne uprave poslalo pojasnilo, v katerem je naglašeno, da davčna uprava, ki se popolnoma strinja s tem, da je treba nekaj storiti, da pride strgan denar iz prometa, ni pristojna za regulacijo in zamenjavo denarja. Če poštna uprava ni sprejemala poškodovanih bankovcev, jih tudi davčna uprava ni mogla sprejemati od davkoplačevalcev. Večkrat se je namreč zgodilo, da je pošta vrnila poškodovane bankovce (večinoma tisočake, petstotake in stotake) tudi, če je manjkal najmanjši del belega roba. Tedaj je moral blagajnik davčne uprave založiti svoj denar in vzeti poškodovanega, katerega se je moral potem iznebiti, da ni bil sam oškodovan.

V pomirjenju občinstvu pa je navedeno, da se ta zadeva urejuje in da je davčna uprava že dobila direktive, po katerih naj sprejema obrabljene papirnate drobiž. Glede novčanic večjih vrednosti pa ni bilo do sedaj ničesar odrejeno.

Prometno zaledje Jugovzhoda

Na Jugovzhod (vključno s Turčijo) je pred drugo svetovno vojno odpadlo od vse evropske zunanje trgovine 5 do 6 odstotkov. Najbolj aktivne so bile trgovinske bilance Romunije, Bolgarske in Madžarske. Reči se more, da je naraščala aktivnost trgovinskih bilanc jugovzhodnih dežel od zapada proti vzhodu. Redno pasivna pa je bila trgovinska bilanca Grčije.

Za uvoz in izvoz so se vse jugovzhodne države posluževale morske plovbe, železnice in rečne plovbe, a ne v vseh državah enako. V Grčiji se je trgovina najbolj posluževala morske plovbe, ki je opravljala tudi obalni promet. Tudi v Romuniji, Jugoslaviji in Turčiji je bil morski promet živahen. V uvoznem in izvoznem prometu je bila morska plovba Jugovzhoda enaka italijanski. V celotnem morskem prometu je bila Italija na prvem mestu, nato so sledile Egipt, Grčija, Jugoslavija, Romunija, Turčija in Bolgarska. Po obsegu pa je morski promet Jugovzhoda skoraj dosegal italijanskega. Največje ladje je imela od jugovzhodnih držav Grčija in prostornina njene ladjev je znašala 50 odstotkov nemškega, 60 odstotkov italijanskega in 70 odstotkov francoskega ladjevja.

Morski promet Jugovzhodnih dežel je bil torej zelo pomemben, kar je bilo tudi razumljivo z ozirom na obmorsko lego jugovzhodnih dežel. A že Friedrich List je spoznal, da more biti morski promet za kako deželo trajno uspešen le, če se more opreti na gospodarsko močno zaledje. V tem je bil glavni vzrok za propad morske sile Benetk in nemške Hanse. Jugovzhodne dežele dolgo časa niso skrbale za zveze s celinsko Evropo. A tudi bivša Avstro-Ogrska ni skrbela za te zveze in ni znala dvigniti gospodarskih energij jugovzhodnih dežel. Jugovzhod je obsedel na svojih proizvodih in ni našel nikogar, ki bi z dobavo tehničnih sredstev dvignil njegovo proizvodnjo. Nikogar tudi ni bilo, ki bi skrbel za promet po suhem z Jugovzhodom, da bi se tako Jugovzhod bolje vključil v evropski gospodarski prostor.

Sele nova Nemčija je tu ustvarila načelno spremembo na podlagi priznanja posebnih interesov narodnih gospodarstev jugovzhodnih dežel, kar je izpopolnila z ustreznimi trgovinskimi pogodbami. Vojna je ta proces še pospešila. Pričakovati je, da se bodo zaradi tega procesa v uporabi prometnih sredstev izvršile velike spremembe. Zlasti velja to za morski promet, ker se bodo trgovinski odnosi po svetu zelo spremenili. Čezmorski prodajalec surovin ne bodo mogli več v tej meri računati na evropske kupce kot nekdaj, ker so se ti naučili svoje potrebe kriti po lastnih receptih. Tudi sedanji obračunski promet med Nemčijo in njenimi evropskimi trgovinskimi partnerji je povzročil velike spremembe v gospodarskih odnosih narodov, kar ne bo ostalo.

Kljub temu bo davčna uprava sprejemala manj poškodovane novčance vseh vrst toliko časa, dokler poštna uprava ne bo zavrnila takega denarja v škodo blagajnika.

lo brez vpliva na povojno dobo. Zlasti še, ker bo treba po vojni vsa pomanjkanja odpraviti z združenimi močmi vseh evropskih dežel. To sodelovanje pa bo po suhem mnogo lažje, ker za prevoz po morju bo primanjkovalo ladij. Suhozemne zveze bodo zato po vojni pridobile na veljavi.

Jugovzhod predstavlja s svojimi 40.000 km železnice in s svojim dvetretjinskim delom na Donavi, ki bo v evropskem gospodarskem veleprostoru posebno pomembna prometna zveza, dragocen člen v celinskem prometnem omrežju. Naravno zaledje Jugovzhoda je evropska celina. Če se je pred drugo svetovno vojno prevozilo v vseh jugovzhodnih deželah le 70 do 80 milij. ton blaga — kar je 4 do 5 odstotkov evropskega železniškega prometa — in če se je tudi plovba po Donavi le nezadostno uporabljala, dokazuje to, kako zaostale so bile prometne zveze in kakšen razvoj je še mogoč. Posebno pa so ugodni izgledi za množestveni tovarni promet, zlasti če se bodo še v večji meri gospodarsko dopolnjevale jugovzhodne in severne ter srednje evropske dežele. Z zvišanjem hitrosti tovarnih vlakov in s povečanjem tovarnih vagonov se bodo mogli še bolj priključiti okraj s surovinami industrijskim središčem.

Uporaba vozil za promet po kopnem je tem bolj učinkovita, čim bolj je prilagojena potrebam de-

žele. V ta namen ni samo važno, kako so speljane proge, temveč tudi kakšne so tarife. Pogoj za to pa je, da je v zaokroženih gospodarskih prostorih urejen promet po enotnih načelih. Kako velikanški uspehi so mogoči v obsežnem in enotno urejenem železniškem omrežju, so dokazale nemške železnice. Na tem polju pridobljene izkušnje bodo po vojni v korist vsej novi Evropi, ki se je šele v sedanji vojni zavedla, kako dragocen instrument ima v svojih prometnih sredstvih. Dosedanja politična razkosanost kontinenta je preprečila, da bi ta zavest prodrla.

Čeprav bi se sila prometnih tokov v novi Evropi določevala iz gospodarsko močne Srednje Evrope, se bodo s tem nedvomno mobilizirale tudi energije v obrobni deželah. Jugovzhod bo tako postal to, kar bi moral z ozirom na svoja naravna bogastva, številnost svojih delovnih sil in svoje ugodne lege že davno moral biti.

Trgovinski promet med celinskimi evropskimi državami pripada kmetijskim pridelkom, rudam, zemeljskemu olju, umetnim tkaninam, železu, jeklu, strojem in drugim sredstvom. Jugovzhod s svojimi 75 milijoni ljudi bo pomemben kot dobavitelj in kot odjemalec. Pri tem pa se bo mogel posluževati še Donave, ki je najdaljša srednjeevropska morska pot.

(Po »Südost-Echo«.)

Nemška Državna banka v I. 1943.

Iz poslovnega poročila banke za I. 1943. posnemamo naslednje podatke:

L. 1943. je bilo v znaku povečane združitve vseh sil nemškega naroda v njegovem težkem usodnem boju. Večja vojna potreba je zahtevala, da so se še nadaljnji obrati preuredili za vojno proizvodnjo in da se je še bolj omejila proizvodnja potrošnih predmetov. Za kritje potreb od bombnih napadov prizadetega prebivalstva pa se je proizvodnja povečala. Zaradi večje proizvodnje se je narodni dohodek in s tem ustvarjanje kapitala znova dvignil. Zaradi državnega vodenja in zaključenega denarnega obtoka so se mogla prepustiti državi s posredovanjem Drž. banke v še večji meri prihranki in druga razpoložljiva sredstva gospodarstva. Napetost in v vojni neizogibno nasprotujoči razvoj med denarjem in obtokom blaga sta se mogla še nadalje obvladati. V zasedenem ozemlju se je z nemškim sodelovanjem smotno uredilo valutno vprašanje. V zunanji trgovini je promet narastel.

Valutna politika. Glede valutne zaščite, kateri je banka še nadalje posvečala svojo pozornost, niso bili potrebni večji novi ukrepi. Zaradi učinkovite pažnje nad cenami in mezdami se življenjski stroški v glavnem niso spremenili. Pristojna mesta so si prizadevala, da so zlasti pri javnih naročilih dosegla znižanje cen in s tem preprečila izredne dobičke. Načelo stabilnih cen se je uveljavilo tudi na trgu z vrednostnimi papirji in so se postavile neupravičenim dvigom tečajev trdne meje.

Pri močnem naraščanju bančnih in hranilnih vlog ter večjih davčnih dohodkih ni bilo za finansiranje vojne nikakih težkoč. Kreditna pomoč Drž. banke se je še nadalje gibala v upravičenih mejah.

Naložbe v menicah, čekih, lombardnih posojilih in vrednostnih papirjih so se pri D. B. v I. 1943. povečale za 11,8 na 41,4 milijarde RM. V istem času se je povečal obtok bankovcev za 9,3 na 33,7, tuja sredstva pa za 2,9 na 8,2 milijarde RM. Celotni nemški notranji plačilni obtok se je dvignil za 9,2 na 36,5 milijarde RM.

Na denarnem trgu je trajala še nadalje likvidnost. V drugi polovici leta je bila zaradi poostritve vojne večja potreba po gotovini, vendar so se mogle s primernimi ukrepi vse težave premagati. Obrestna mera se ni spremenila.

Na kapitalnem trgu je zavzel odjem državnih papirjev prvo mesto. Zaradi odprnitve rentnega prometa in trgovine z delnicami je naraslo povpraševanje po novih industrijskih posojilih, za katere je določil finančni minister maksimalni tečaj 110%. S skrbnim upoštevanjem možnosti na kapitalnem trgu je D. B. oddala s prosto prodajo za račun države za 13,6 milijarde RM 3,5%ne zakladne liste. Oddajni tečaj za obrestujoče se državne zakladne liste je bil 99,25 odst. D. B. je nadalje oddala 3,5-odstotno likvidacijsko posojilo, ki je v celoti doseglo 12 milijard RM.

Na delniškem trgu so se morale zaradi nesorazmerja med povpraševanjem in ponudbo dodelitve močno zmanjšati in vedno več tečajev črtati. Zaradi nezaželenih

tendenc po dvigu tečajev se je morala izdati vrsta uradnih ukrepov, kakor nedopustnost zvišanja tečajev po stanju 25. I. 1943 (razen za mesečne dodatke zaradi pričakovane dividende).

D. B. je neprestano skrbela za olajšanje in pospeševanje nemške zunanje trgovine. Postopek za zagotovitev tečajev je dobil nov pomen, ker se je s prenosom za vojno važnih naročil na inozemstvo uporabil tudi v uvozni trgovini. V upravljanju deviz se je s poenostavitvijo izvozne-valutnega nadzorstva ustreglo stremljenju po racionalizaciji.

Plačilni promet z inozemstvom se je še nadalje razvijal po preizkušenem kliringu preko Nemške obračunske blagajne. Zaradi preložitve naročil, večje uporabe tujih storilnosti in zaradi narasle razlike med nemškimi in inozemskimi izvoznimi cenami, se je nemška klirinška zadolžitev povečala. Zaradi tega nastale večje čakalne dobe za inozemske izvoznice so se mogle z bančnimi in finančno-političnimi sredstvi skrajšati. V kolikor so v posameznih državah zaradi nezadostnega funkcioniranja kreditnih trgov manjkale možnosti za zajetje denarja, je D. B. s svojimi izkušnjami rada pomagala, da so se preprečile nezaželenne reakcije na notranji valutni položaj teh držav. Čeprav se je spremenilo razmerje kupne moči v posameznih državah, se vendar niso določili novi devizni tečaji. Tak ukrep pa sam po sebi tudi ne bi odpravil globlje vzroke klirinške zadolžitve in zato tudi za razvoj cen ne bi imel trajnega pomena. Sicer pa je Nemčija z ohranitvijo dosedanjih tečajev prijateljskim državam bistveno olajšala izvajanje njih notranje valutne politike.

V zasedenem ozemlju se je zaradi pomanjkanja ostrega nadzorstva nad cenami in mezdami in zaradi nezadostnega uravnavanja gospodarstva z blagom teže ohranilo denarništvo v mirnem razvoju kakor pa v Nemčiji.

Državne kreditne blagajne. Razvoj vojne v I. 1943. je zahteval od organizacije drž. kreditnih blagajn znova velike napore, ki so bili obvladani. Celotni promet se je zvišal na 102,3 milijarde RM. Na vzhodu nahajajoče se blagajne so se po ustanovitvi emisijske banke na vzhodu spremenile v podružnice te banke. V Italiji, Dalmaciji, Albaniji in Črni gori so se ustanovile nove blagajne. Obtok državnih kreditnih blagajniških nakaznic se je dvignil le od 2,6 na 2,9 milijarde RM. Ob koncu leta je bilo 36 drž. kreditnih blagajn in 31 od njih odvisnih menjalnic.

Poslovno poročilo govori nato o poenostavitvi notranjega poslovanja banke ter o tu doseženih uspehih. Tudi v plačilnem prometu se je marsikaj zboljšalo. Sploh more biti banka z doseženimi uspehi zadovoljna.

Poslovno poročilo je bilo na obecnem zboru soglasno sprejeto in odobreno.

Pridelovanje riža v Španiji

Po meščanski vojni so se v Španiji precej razširili nasadi riža. Leta 1937. so obsegali 45.000 ha, lani pa že nad 47.000 ha. Pri pridelovanju riža je na prvem mestu pokrajina Valencija, kjer obsegajo riževa polja že okrog 26.000 hektarov, na drugem mestu pa je pokrajina Castellone, ki ima nad 4000 ha riževih nasadov. Tudi letos bodo v Španiji riževe kulture povečali.

Slovo g. Ivana Fajdige od trgovine

Od svoje trgovine, ki jo je dolgih 58 let samostojno vodil v Ljubljani, se je 1. marca poslovil g. Ivan Fajdiga, ki je kot najstarejši ljubljanski trgovec pošteno zaslužil svoj počitek.

G. Ivan Fajdiga se je rodil leta 1861. v Horjulu, v Ljubljano pa je prišel l. 1878. ter se izučil pri svojem bratu Francetu, ki je imel takrat že dobro razvito trgovino z moko in žitom. Ko se je Ivan Fajdiga v tej stroki osamosvojil, je trgovat največ z Ribnico in Kočevjem, svojo podružnico pa je ustanovil na Vrhniki. Kmalu si je pridobil sloves sposobnega in poštenega trgovca in v dolgi dobi svojega delovanja je bil v najboljših odnosih z dobavitelji, odjemalci in sotrudniki.

Svojo življenjsko in stanovsko dolžnost je častno opravil in ko se je zdaj v častitljivi starosti poslovil od trgovine, mu želimo, da bi bil dolgo zadovoljen in zdrav deležen svojega zasluženega oddiha.

Popis zaloge vina

Da bi se mogla v bodoče izvršiti pravilna razdelitev razpoložljivega kontingenta vina, se bo popisala celotna zaloga vin v ljubljanski pokrajini, in sicer po stanju dne 10. marca 1944.

Trgovci na debelo in na drobno ter upravitelji hotelov, restavracij, gostilen, krčem in podobnih gostinskih obratov, kateri prodajajo vina v odprtih ali zaprtih posodah, kakor tudi pridelovalci (vinogradniki), morajo vse zaloge vin, kakršne koli vrste, kakovosti in letnika, katere imajo na zalogi ali zaarane, prijaviti.

Prijava je vložiti na tiskovinah v dveh enakih izvodih, ki jih prejmejo vinski trgovci na debelo pri svojem Sindikatu, Gospodarska cesta 7, gostinski obrati (hoteli, gostilne itd.) pri Sindikatu gostinskih obratov v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica, vsi ostali pa pri občinskih uradih.

Prijavno polo je treba izpolniti čitljivo in točno po dejanskem stanju na dan prijave. Podatki bodo služili za podlago dobav v vseh primerih obratovanja.

Izpolnjene prijave pole naj vrnejo prizadeti do 14. marca t. l. tja, kjer so pole dvignili.

Občine morajo prijave poslati »Prevodu« pospešeno preko okrajnih glavarstev.

Romunsko blagovno posojilo Bolgarski

Po poročilu iz Bukarešte je romunska vlada načelno pritrdila prošnji Bolgarske, da se ji dovoli blagovno posojilo v višini 100 milijonov lejev. Romunija bo dobavila predvsem maščobe in olja. Bolgarska bo kasneje to blago vrnila ali pa ga plačala z blagom, ki ga potrebuje Romunija. Če pa se iz katerega koli razloga blago ne bi moglo plačati z dobavo blaga, mora plačati Bolgarska romunsko blagovno posojilo v švicarskih frankih. Za izplačilo jamči Bolgarska narodna banka. Poleg tega se sedaj začneja izvajati med Bolgarsko in Romunijo še druga kompenzacijska pogodba. Bolgarska bo dobavila 2000 t bombažnega semena, Romunija pa Bolgarski enako količino semena sončnice.

Zaloge bombaža v USA

Zadnji pridelek bombaža v USA so cenili na 11.5 milijona bal. Ta pridelek zaostaja za kakih 15% za normalno potrošnjo ameriške tekstilne industrije. Vlada ima v zalogi nad 10 milijonov bal bombaža, v skladiščih predilnic pa ga je še okrog 2 milijona bal. Od teh zalog ni prave koristi, ker potrebuje industrija predvsem bombaž za dolga vlakna, ki ga ni v zaloga, ki so vladi na razpolago.

Prvi podatki o zunanji trgovini v l. 1943.

Čeprav so podatki o zunanji trgovini med vojno zelo pičli, nudijo vendar marsikateri zanimiv vpogled v razvoj zunanje trgovine. »N. Wiener T.« primerja objavljene podatke iz l. 1939 s podatki iz l. 1942 in 1943. Na številke iz l. 1938. se ne ozira, ker je v tem letu konjunktura v zunanji trgovini izredno padla.

V milijardah valute imenovane dežele sta znašala:

	1939	1942	1943
Švice	1.89	2.05	1.73
Švedske	2.49	1.78	1.82
Danske	1.74	1.21	1.23
Finske	7.97	11.73	12.87
Slovaške	2.18	4.—	4.5
U. S. A.	2.32	2.74	3.36
Kanade	0.75	1.64	1.74
Argentine	1.34	1.27	0.94

	1939	1942	1943
Švice	1.3	1.57	1.63
Švedske	1.88	1.32	1.15
Danske	1.58	1.65	1.3
Finske	7.71	5.99	8.7
Slovaške	2.59	3.5	4.2
U. S. A.	3.18	8.05	12.72
Kanade	0.92	2.36	2.97
Argentine	1.57	1.79	2.19

Z izjemo švedskega izvoza ter švicarskega in argentinskega uvo-

Trgovina Švedske z Jugovzhodom

Po nemški zasedbi Norveške 9. aprila 1940, si je morala Švedska poiskati nove poti za svojo zunanjo trgovino in tako je posvetila pozornost tudi deželam na jugovzhodu evropske celine, ki imajo na razpolago razne surovine, potrebujejo pa v svojem razvoju mnoge industrijske izdelke. O izmenjavi blaga med Švedsko in jugovzhodnimi evropskimi deželami je objavil »Südost-Echo« naslednje podatke:

Madžarska je bila prva, ki je z jugovzhoda poslala na Švedsko svojo trgovinsko delegacijo, lani novembra pa je bila ustanovljena Švedsko-madžarska trgovinska zbornica, ki že objavlja svoja poročila. Madžarska je bila tudi prva med jugovzhodnimi deželami, ki je s Švedsko sklenila blagovne izmenjave v večjem obsegu ter jih tudi od leta do leta zvišuje. Leta 1941. je bila vrednost madžarskega izvoza v Švedsko 17. l. 1942. pa že 30 milijonov pengő, dočim je bil uvoz iz Švedske vreden l. 1941. okrog 15, naslednje leto pa 20 milijonov pengő. Lani se je blagovna izmenjava precej povečala, podrobni podatki pa še niso bili objavljeni. V madžarski zunanji trgovini je Švedska že od l. 1942. na sedmem mestu po vrednosti blagovne izmenjave.

Romunija je sklenila s Švedsko svojo prvo trgovinsko pogodbo 5. maja 1943, po štirih mesecih pa so bila pogajanja za razširitev romunskega izvoznega kontingenta. Šlo je pri tem za povečanje romunskih dobav mineralnega olja, od česar so bile odvisne nekatere švedske Romuniji tudi zelo potrebne dobave. Vsa ta vprašanja še niso rešena, interesi večje blagovne izmenjave so pa na obeh straneh, kar se vidi tudi iz tega, da so bile v Romuniji za uvoz raznih industrijskih izdelkov iz Švedske določene znatne carinske olajšave. Predvsem se Romunija zanima za izdelke švedske strojne industrije ter za produkcijo švedskih jeklarn, pri lesnih izdelkih pa daje prednost Finski, s katero je bila sklenjena trgovinska pogodba lani v avgustu.

Tudi Bolgarija ima s Švedsko tesnejše trgovinske zveze že od leta 1941., lani julija pa so bila v Stockholmu pogajanja, pri katerih je bila načelno dogovorjena večja izmenjava švedskih kmetijskih strojev in orodja za bolgarski to-

ba se je pokazal pri vseh prej naštetih deželah tako pri uvozu kot izvozu vsaj po vrednosti večji promet. Od evropskih dežel izkazuje posebno velik dvig izvoza Finska, ki dosega že skoraj 45 odstotkov. Slovaška je povečala svoj izvoz za 20, uvoz pa za 13 odstotkov. Izvoz Danske se je povečal za 24%, uvoz pa za pičla 2 odstotka. Izvoz Švedske je nazadoval za 13%, njen uvoz pa se je povečal za 2 odstotka. Nasprotno pa se je uvoz Švice zmanjšal za 16, izvoz pa povečal za 4 odstotke.

Od čezmorskih dežel so bile Združene države Sev. Amerike v preteklem letu z zvišanjem izvoza za 58% na čelu držav z večjim izvozom. Ta zvišani izvoz pa je samo posledica dobav po zakonu o posoji in zakupu. Za ta izvoz niso prejele Združene države še nikakega plačila. Uvoz U. S. A. pa se je povečal za 23%. Kanada je mogla zabeležiti povečanje izvoza za 26%, dočim se je njen uvoz zvišal le za 6 odstotka. Izvoz Argentine se je po vrednosti zvišal za 22%, uvoz pa je močno nazadoval in sicer za 20%. Uvoz je padel, ker ne moreta anglosaški državi iz Argentine uvoženih proizvodov plačati s primernimi protidobavami.

Ko pa se je bolgarski tobak podražil za 60%, ni prišlo do določitve kontingentov in dobiva Bolgarija iz Švedske kakor prej podkve in drugo železnino, v zamenjavo pa daje sadje, seme sončnic in šele na zadnjem mestu tobak. Da bi se pospešil uvoz švedskih strojev, je Bolgarija že lani v novembru ukinila uvozno carino za plinske generatorje iz Švedske. Za svojo dosedanje industrijo je dobila Bolgarija iz Švedske le malo strojev, večje strojne dobave pa bodo prišle v poštev takrat, ko se bo v Bolgariji razvila žagarska industrija.

Švedska gospodarska statistika ima v svojih zunanje-trgovinskih pregledih skupno rubriko »Balkan«, zato pa iz nje tudi niso razvidni točni podatki o blagovni izmenjavi s posameznimi balkanskimi deželami. Madžarska, ki se najbolj zanima za trgovinske zveze s Švedsko, je že pred nekaj meseci predlagala, naj bi se v Budimpešti ustanovila tranzitna centrala za zunanjo trgovino Švedske z deželami evropskega jugovzhoda, ki naj bi vodila tudi zveze z Malo Azijo. Predlagano je bilo tudi, naj bi se ta centrala posluževala madžarskega pristanišča Csepel za promet po Donavi. Za publikacijo teh predlogov je poskrbela Švedsko-madžarska trgovinska zbornica in v švedskih gospodarskih krogih je precej zanimanja za madžarske predloge ter za živahnejše gospodarsko sodelovanje z jugovzhodnimi deželami.

Tel. 40 88

Tel. 40 88

Drva — Premog
GOMBAČ
Gledališka 14

Priporočajo se:

A. JANEŠ
delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja

Dražbe namesto velesejmov

Zaradi vojne so bili na Madžarskem odpovedani velesejmi in tudi velika spomladanska kmetijska razstava, na kateri so si madžarski kmetovalci nabavljali potrebne plemenske živine. Ker si prebivalstvo na drug način le težko nabavlja plemensko živino, zato bo madžarska vlada priredila v vseh delih Madžarske dražbe plemenske živine. Prva taka dražba bo sredi marca v Budimpešti na kraju, kjer je bila kmetijska razstava. Zaradi teh dražb so začele tudi druge gospodarske panoge delati na to, da bi mogle prodati svoje izdelke namesto na velesejmih na dražbah. Posebno skušajo to doseči vse les predelujoče industrije, ker bi mogle kriti potrebe domačega trga in tudi deloma povpraševanja iz inozemstva.

Gospodarske vesti

Na Hrvaškem pripravljajo nov zakon, po katerem nameščenci in delavci v industriji in državnih uradih ne smejo zapustiti svojega delovnega mesta brez posebnega dovoljenja. Prestopki tega zakona se kaznujejo z globo in z zaporom.

Zagrebska mestna uprava je določila nove maksimalne cene za vino. Vino z manj ko 10° alkohola se ne sme prodajati dražje kakor po 400 kun za liter, boljše vina pa največ po 500 kun liter.

Odkar so se na Madžarskem podržavile predilnice svile, njih proizvodnja narašča. To se je doseglo s povečanjem proizvodnje kokonov. Madžarska država namerava sedaj te predilnice modernizirati ter bo še letos 18 zastarelih strojev nadomestila z najmodernejšimi. S tem se bo dosegla racionalizacija proizvodnje, ker imajo novi stroji za 25% večjo storilnost.

Madžarska brzojavna agencija, d. d. znana pod okrajšavo MTI, je imela lani 1.8 (predlani 1.5) milijona P čistega dobička. Madžarska radijska družba, ki spada v koncern agencije, pa je imela 10.2 (8.02) milijona P kosmatega dohodka. Čisti dobiček je znašal 846.000 P. Madžarska filmska družba,

ki je tudi v koncernu MTI pa je dosegla 8.6 milijona kosmatega in 211 tisoč pengő čistega dobička.

Slovaški minister za promet in javna dela Šbano je izjavil, da je Slovaška v petih letih samo v njegovem resoru izdala za investicije 2488 milijonov Ks. Za nove železniške proge in popravilo starih se je izdalo 1193 milijonov, za javna dela 1108, za izboljšanje poštne prometa pa 187 milijonov Ks.

Pristaniške pristojbine v romunskih pristaniščih ob Donavi, ki so ostale od marca 1939 neizpremenjene, so bile sedaj zvišane za dvakratno.

V Sinaji v Romuniji je začel delati državni urad za tujski promet žično železnico, ki bo veljala 450 milijonov lejev.

Zavarovanje proti toči se je uvedlo na Bolgarskem razen v Traciji za vse pridelovalce pšenice, ovsa, rži in koruze.

Med Belgijo in Romunijo se je sklenila nova pogodba o zamenjavi blaga. Belgija je dobila od Romunije v zameno za kmetijske stroje in kemične izdelke 100.000 t krušnega žita in 20.000 ton posušene zelenjave.

Španski finančni minister je podal bilanco državnega proračuna za leto 1943. Bilanca izkazuje 10.09 milijarde peset dohodkov in 9.02 milijarde peset izdatkov, da znaša presežek 1.07 milijarde peset. Aktivni saldo v državnem španskem gospodarstvu dokazuje, da še nadalje uspešno ozdravlja špansko gospodarstvo od ran državljanske vojne.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
Ljubljana, Stritarjeva ulica 6 — Tel. 44-86
(pri trimostovju)

barva, plesira in
kemično snazi
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetlolika srajce,
ovratnike in manšete. Pere, suši,
monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino
LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

F. & I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

● priporočajo razno manufakturno blago ●

Manufakturna in modna trgovina

A. Žlender

Ljubljana — Mestni trg št. 22

FR. BRCAR

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 35

priporočajo mlinske kamne, kmečke mlne
ter vse potrebščine za mlino in žage